

ועדת גורן

פרוטוקול

מישיבת אחה"צ, מיום 3.12.2009

- נוכחים:** חברי הועדה:
- כב' השופט (בדימוס) אורי גורן, יו"ר הועדה
מר אביגדור קהלני
כב' השופט (בדימוס) ד"ר גבריאל קלינג
מר עוזי לוי
פרופ' יוסי תמיר
פרופ' ערן דולב
גב' אסתר דומיניסיני
עו"ד נחמה פרלמן
גב' ליאת ניקריטין
אל"מ יאיר בן שלום-רמ"ח נפגעים
- משקיף מטעם משהב"ט:
משקיף מטעם משרד האוצר:
משקיף מטעם צה"ל:
- מרכז הוועדה:
- מר אביהו דיסטלמן
- הופיע בפני הוועדה:
- נוכחים נוספים:
- מר דני בן-אבו - מ"מ יו"ר ארגון נכי צה"ל
מר חיים בר - יו"ר ארגון נכי צה"ל
מר שמעון נבון
עו"ד יוסי לוי
מר מאיר בינג - ממשד האוצר
זאב פיינר-דובר הוועדה

הופעתו בפני הוועדה של מר דני בן-אבו, מ"מ יו"ר ארגון נכי צה"ל

א. גורן, יו"ר: אביהו, לישיבות הקרובות, רצוי שנציג אגף השיקום יהיה נוכח, שישמע את כל הדברים האלה.

אביהו דיסטלמן: הם מוזמנים,

(מדברים יחד)

א. גורן, יו"ר: באופן רשמי, אני רוצה שנציג אגף השיקום – אני לא מדבר על איזה דרג – אבל שיוכל לקלוט מה שאומרים, ולהעביר לאחראים עליו. כשקוראים את זה, זה לא כמו ששומעים את זה.

לגבי החברים הנוספים שרצו לדבר היום, הם יקבעו מועד נוסף עם מרכז הוועדה.

חיים בר: אנחנו כמו הר געש, רוצים לדבר.

אביהו דיסטלמן: חיים אמר שהוא מדבר 3 דקות, אני אמרתי לו לא כאן-דני בן-אבו: אני מאוד מבקש, 4 דקות קצוב לומר כמה מילים.

אני שמח שהצלחתי לקלוט שקף אחד שם, של אגף השיקום, זה היה השקף שהטבלה מראה 620 מיליון ₪ על 50 אלף נכים, ו-300 מיליון ₪ על 2,700 עובדים שהם לא עובדים, דמי קיום. זאת אומרת, שהם נכשלו בהעסקת אנשים. שימו לב לגודל הכסף שהולך על זה שלא מעסיקים. למה? כי יש להם תפישת עולם להעסיק אנשים כרטיסן באוטובוס. אז אני חייב דקה אחת על עולם התוכן שלי, וסליחה על חוסר הצניעות, כדי לומר לכם מה נכנס לתוך הדבר הזה שנקרא 'נכה צה"ל'.

אני נפצתי בקרבות במדינה ביום הכיפורים, והלוואי וכולנו יכולנו להזדהות כמו אביגדור, כמוני וחברים רבים

אחרים, שכל נכי צה"ל יהיו מהצריח של הטנק או מהחופה של הטייס. אבל מה לעשות, על כל חייל קרבי יש חיילים תומכים ועוד אחרים. וקל לי לבוא היום, לעמוד כחלון ראויה וזכוכית מחוסמת עבור האחרים, שלא דווקא יכולים לעשות את זה. אני בגיל 21, אחרי 9 ירחי לידה, 9 חודשים מהיום ההוא, עד אתמול, בחופשת מה שנקרא עובד בחברת החשמל, כמנהל מכובד שם, ונמצא בחופשה ללא תשלום, בגלל - אולי זה לא ציוני היום - בגלל פיחות. בגלל מגמה שמדאיגה אותי, שאגף השיקום מוביל ב-3 מישורים (אם תרצו יותר מ-4 דקות, זה יהיה על חשבונכם, לא על חשבוני), בכל מקרה, ואני אומר, אני יודע לראות את זה ממבט של ניתוח מספרים, של ניתוח של הערכת סיכונים. הייתי מנהל בטיחות ארצי בחברת חשמל כ-25 שנים, ואני מכיר את התחום של נפגעי עבודה, ואני יודע איך הגדירו אותו. ואני יודע איזו עבודה גדולה עושה אסתר דומיניסיני בתחום הביטוח הלאומי, עד כדי כך שאומרים לה לא יחזירו לה את הכסף שהיא הלוותה וגם את הריבית לא רוצים להחזיר לה. אז מה יעשה עכשיו האגף? יפיל עליה 25 אלף - הרי כסף הוא לא יכול לקחת ממנה. אז תראו מה שעושים, עושים דבר מאוד מאיים. הם אומרים: אנחנו נתקוף את הנכים בתקשורת, נגיד שהם מחליקים על בננות, נגיד שהם נתקלו באוטובוס. ואם זה לא מספיק, אנחנו גם נעשה עוד דבר אחד, אנחנו נשנה הוראות חד-צדדיות שמורידות תרופות ומורידות טיפולים רפואיים. ופתאום קם אדם- תאר לך, מענק לידה נמנע מאיזשהו- פתאום, אסתר מחליטה מחר: אין מענק לידה, ואין נקודות זיכוי

במס הכנסה. זה מה שנעשה.
כשאומרים להם 'תחזירו את ההוראות', אומרים אי אפשר,
יש לזה משמעות כלכלית. זאת אומרת שלקחת באופן חד-
צדדי ושם- הם יכולים לתקן הוראות, אבל את ההוראות
שיש להן משמעות רפואיות- הארגון הזה שנקרא ארגון נכי
צה"ל, השקיע חצי מיליארד שקל מכסף שלך ושלי ושל
החברים, שלנו, כסף שהבאנו מחו"ל להקים בתי לוחם ובית
החלמה. לא הם הקימו אותו. אמרנו להם, בואו תהיו
שותפים, למרכזי השיקום, שנעשה מבקרים לנושא שיקום
למופת ומורשת קרב. הם לא יודעים לקחת את הנדבך הזה
ולנצל אותו. הם מנסים לעשות את התרגיל הנוסף הזה,
ואומרים: אנחנו נשכנע את וועדת משנה חוץ ובטחון,
והציגו את אותה מצגת שהיא מצגת מוטעית. היא לא
בסיסית, לא יסודית, לא נכונה. היא מראה את הצלחת של
הנכה, מה הוא מקבל. היא לא מראה מעולם את מה שאין,
את התפעול שלהם, היא לא מראה באיזה מקום, באיזה
תאגיד- אתה לא יודע את העלות מול תועלת. אתה שואל
אותם כמה? לא, הם המרכבה, הם F-16 כמה שהם עולים
למדינה.

בואו, אתם רוצים- אתם יודעים מה? סליחה, אני קצת
קראתי עליכם, לכל אחד מכם אני יודע שיש פרק
בהיסטוריה של עם ישראל – מי יותר, מי פחות, אבל כל
אחד מכם, ניסיתי אחד על אחד ללמוד עליו. ואני רואה,
אתם צריכים להתעסק באיזה רכב ליסינג, אתם צריכים
למטרה להביא לייעול וחסכון במערכת- זה הדבר המרכזי,
במקום להעביר את הדבר הערכי בסיפא של הכתב מינוי.

אני ראיתי את החלטת הממשלה, ששם היה כתוב "יבטא את מחויבות המדינה ל-" הוא נשמט בכתב המינוי. אביגדור לא מתאים לנו. לא מתאים לנו.

א. גורן, יו"ר: לא, החלטת הממשלה היא חלק בלתי נפרד מכתב המינוי. דני בן-אבו: בכל מקרה, מה הם עושים? אומר לי היו"ר 'תיגש למכרז המלווים', והם אומרים: 'אנחנו הולכים למכרז מלווים לנכים, בצורה שונה לגמרי'. איך הם פותחים את המצגת? 'הנכה משקר, הנכה לקח מלווה כזה וכזה ולא שילם לו', ואז הוא אומר לו, עודד פסלזון, הפרקליט שיושב איתי, אומר לוועדת המלווים 'את מגדלת את הילדים שלך, ואתה מגדל את הילדים שלך? אתה רוצה למנוע ממני שאשתי תהיה מלווה שלי ביום ששי-שבת, שאני לא רוצה את העובד הזה? אתה רוצה אפוטרופסות עליי, כיוון שאתה יוצא מתוך הנחה שאנחנו משקרים? תסמן את המערכת, אם הנכי צה"ל הם לא טובים, אז צה"ל לא טוב. אם צה"ל לא טוב, המדינה לא טובה'.

ואני מקריא שנשאל אריק שרון, שר הבטחון בכנסת, וזה בעצם כל הסיפא של כל הוועדה הציבורית לדעתי. שימו לב מה שואלים. שואל בני שליטא בכנסת העשירית: "בצה"ל אין כיום הגדרה ברורה לגבי נכי צה"ל בעלי הכרה וזכויות. כל החללים והנכים מוכרים בחוק נפגעים או כחללי מערכות ישראל בלא שתהיה התייחסות לגבי דרך פגיעתו של החייל. לפיכך אבקש מכבודו להשיב, האם לא רצוי לקבוע הבדל בין נפגע אימונים וקרב, תוך כדי גילוי מוטיבציה של שירות, לבין נפגעים אחרים? האם כבודו מודע לעובדה שבין נכי צה"ל וחלליו, בעלי הזכויות

המלאות, ... הם חיילים שגנבו רכב לביצוע פשע ונפגעו בתאונת דרכים. האם לדעת השר מצב זה בריא והכרחי? האם סבור כבודו שתביעת ארגון נפגעי פעולות איבה אזרחיות, התובעת השוואת תנאים לנפגעים ונכי צה"ל מוצדקת? הם נמצאים אצלה. אני פחדתי מהשאלה.

א. גורן, יו"ר: מה התשובה?

דני בן-אבי: כל כך חכמה! ההגדרות הן בחוק הנכים. תגמולים ושיקום הם בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה, להלן חוק השיקום. הן ברורות למדי. חוקים אלה מעניקים זכויות לנכים שנפגעו בזמן ועקב שירותם הצבאי ולשאר נספים שנספו בזמן ועקב שירותם הצבאי. תוגת השכול, האלמנה והיתום, אחת היא ואין נפקא מינא מהן הסיבות שגרמו למצב זה, הוא הדין לגבי אנשים שאבדו את כושרם הגופני והנפשי. לפיכך, אינני רואה מקום להפלות בין נפגע לנפגע. החוק קובע כי קצין התגמולים רשאי שלא להעניק זכויות עפ"י חוקי השיקום, כאשר התנהגות רעה וחמורה היא אשר גרמה למותו של החייל או נכותו". הם לא מיישמים את הדבר הזה אפילו פעם אחת! הם לא רוצים לראות את הנכה. הם מעבירים מוקדים אוטומטיים, הם מעבירים לחברות-בת אאוט סורסינג שעלו להם מאות מיליונים, חברות כ"א, חברות מלווים, 'טלפרמה' שמחלקים תרופות, יותר ממה שעולה תרופה. זה לא יאומן. אני בא מחברה שאולי לא אוהבים אותה, אבל היא נותנת את השירות הטוב ביותר במדינה, זה חשמל. היא נתנה מיליון עולים חדשים – אין אחד שלא קיבל חשמל. ואז הטיפול באוכלוסית נפגעי פעולות איבה היו בידי המוסד לביטוח

לאומי ולא מערכת הבטחון. והמחוקק הוא שקבע. אז
התשובה חכמה, כב' השופט, יש לנו לתת לאגף השיקום, יש
לנו לתת למדינה, יש לנו לתת לחברה הישראלית ש-
א. גורן, יו"ר: אתם כבר נתתם, אתם כבר נתתם!
אני מאוד מודה לך. גלשת בשתי דקות, אבל זה היה לעניין.
(מדברים יחד)
מכל מקום, התרשמתי מאוד מכוח הדיבור שלכם וכנראה
שמי שבחר אתכם לתפקיד, ידע מה שהוא עושה.
יש לי הרבה מה לומר, אבל זה נאמר בישיבה הבאה. אבל
יש שני נושאים שלפי דעתי חייבים להיות בשיקולכם, מהפן
המשפטי.
אמר מר קהלני, שהמנדט של הוועדה הוא לא בדיוק, אם
הבנתי נכון מה שכתוב. הארגון סבור, שהמנדט שהיה צריך
להיות מוטל על הוועדה, הוא מנדט שנוגע לכל הנושאים של
שיקום נכים במדינת ישראל והוא חסר כאן.
עכשיו אנחנו יודעים גם עוד דבר אחד, אנחנו יודעים שד"ר
וינוגרד נתבקש גם להיות בוועדה, וביקש להחיל את המנדט
שהושת על הוועדה כך שגם נושאי השיקום יכללו בתוך
המנדט של הוועדה. ואחז בן-ארי, היועץ המשפטי של
משהב"ט, סירב להרחיב את המנדט ואמר מר קהלני משהו
מאוד חשוב, שמסתובבת שמועה כזאת או אחרת. התחושה
של נכים רבים היא, שתפקיד הוועדה הוא לגרוע מזכויות
ולא לבדוק את הנושאים המרכזיים שהם בליבת הציבוריות
הישראלית ובליבת הרצון של אנשים להתגייס לצבא ולהגן
על המדינה. והוועדה עוסקת, תסלחו לי, בזוטות. היא לא
עוסקת בדבר המרכזי. יש בקשה של הארגון מכם, לפנות

בחזרה – במיוחד לשר הבטחון – ולבקש להרחיב את המנדט של הוועדה ולעסוק בדברים החשובים, בדבר החשוב שקוראים השיקום באופן פורמאלי, ובמטרה שלא תהיה תחושה, לפחות, שתפקיד הוועדה הזאת הוא תפקיד של פגיעה.

למה אני אומר את זה? משום שב-10 שנים האחרונות, מגמת משהב"ט ואגף השיקום, זה לפגוע בזכויות ובהטבות של הנכים. בכל הפעמים שהלכנו לביהמ"ש העליון ולבימ"ש המינהליים והגשנו תובענות, בכולן זכינו כי עשו את זה במסתרים, בחשיכה, בלי שאף אחד ידע. ולכן אנחנו מבקשים מכס, בכל בקשה, בכל תוקף, תרחיבו את המנדט.

הנקודה השניה, כבודכם, בסיכומי של חשבון אתם חייבים, לטעמי, לבוא לבקר בבתי הלוחם, בגלל אוזלת היד של מדינת ישראל. מי שמשקם היום נכים, זה ארגון נכי צה"ל ובתי הלוחם, בכספי החברים ובתרומות, לא מדינת ישראל.

א. גורן, יו"ר: אין ספק שנבקר.

יוסי לוי: ואחד הדברים שצריכים לקחת בחשבון, שהיתה פה הפחתה זוהלת של השיקום, בגלל אוזלת ידה של המדינה. הם לא רק נפגעו, הם גם משקמים את חבריהם.

א. גורן, יו"ר: לגבי הנקודה השניה, אתה מתפרץ לדלת פתוחה. אנחנו גם חשבנו על זה, ואם תזמינו אותנו-

דוברים: אתם מוזמנים.

א. גורן, יו"ר: לגבי הנקודה הראשונה שלך, אני יכול להגיד לך שמהרגע שפנו אליי להיות יו"ר הוועדה ועד שנחתם כתב המינוי, לקח איזה חודש וחצי. היו הרבה טיוטות ואנחנו, כוועדה

ציבורית בלתי תלויה בעליל – בגלל שכל אחד מאיתנו לא קשור לאף אחד, במיוחד אני שאני שופט והשופט קלינג, והפרופסורים וגיבור ישראל כאן – אין לנו שום פחד מאף אחד, ואנחנו יכולים להחליט. ואתה בתור משפטן, יודע גם שינוי חזית מהו, ויכול להיות שיתפתחו העניינים, שנגיע גם לנושאים ערכיים.

אם אנחנו נפתח עכשיו את כתב המינוי ונעביר את זה מחדש, זה לא טוב לשני הצדדים. זו לא הצעה טובה, לדעתי.

מה שאני אבקש מכם, יש לנו מרכז וועדה שהיה גם מרכז וועדת וינוגרד, אני מבקש מכם לתאם איתו מועד נוסף, אפילו בישיבות מתקדמות יותר נשמח מאוד שנציג מטעמכם, בתורנות שתקבעו או שכולכם. עכשיו, אני רוצה לציין עוד דבר אחד, שהחלטה שהדיונים יהיו בדלתיים פתוחות, היתה החלטה שלנו. זה לא שאמרו לנו 'תפתחו את הדלתות'. בגלל שאנחנו חשבנו שצריך להיות בדלתיים פתוחות. לא פחדנו מכם ולא נבהלנו, למרות ששמו מאבטחים כאן. אני לא יודע מי החליט על הצורך הזה, אבל אין צורך. נראה בישיבות הבאות, ואביהו אתה לא צריך לסכם איתו היום, דרך חיים או בטלפון אתה יכול. אני מאוד מודה לכולם שהיו כאן, על ההשתתפות ועל הפתיחות ונשתדל לעשות צדק. תודה רבה.

- תום הישיבה -